

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายสุเมธ รอยกุลเจริญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๑๘/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๒ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

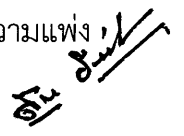
ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖
วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ความเห็น

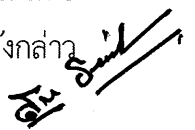
พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และ
มาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖
วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป
ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว
ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ
และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัด
สิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในเคหสถาน”
และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก”

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งเป็นกฎหมายวิธีสบัญญัติที่กำหนดวิธีการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาเพื่อรับรอง คຸ້ມครอง หรือบังคับตามสิทธิหรือหน้าที่ตามกฎหมายสารบัญญัติ
โดยมาตรา ๓๔๔ เป็นบทบัญญัติในภาค ๔ วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษาและการบังคับตามคำพิพากษา
หรือคำสั่ง ลักษณะ ๒ การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง หมวด ๒ การบังคับคดีในกรณีที่เป็นหนี้เงิน
ส่วนที่ ๘ การขายหรือจำหน่าย โดยบทบัญญัติมาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง

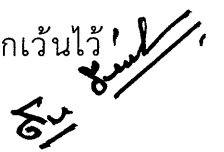
ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ใช้บังคับอยู่บางส่วนไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ทำให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลเป็นไปโดยล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอในการอำนวยความสะดวกธรรมแก่ประชาชนผู้มีอรรถคดี และเปิดโอกาสให้มีการประวิงคดี จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง โดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อให้การบังคับคดีตามคำพิพากษาและคำสั่งมีความเหมาะสม ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดของเจ้าพนักงานบังคับคดีสามารถร้องขอต่อศาลให้ออกหมายบังคับคดีขังไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้อทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดให้เข้าครอบครองทรัพย์สินที่ตนซื้อได้อย่างรวดเร็ว ป้องกันการประวิงคดี สร้างความเชื่อมั่นต่อกระบวนการขายทอดตลาด เป็นประโยชน์ต่อทั้งผู้ซื้อทรัพย์สิน เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ลูกหนี้ตามคำพิพากษา สังคมและระบบเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ มาตรา ๓๓๔ บัญญัติว่า “เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ยอมออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น โดยให้นำบทบัญญัติมาตรา ๒๗๑ มาตรา ๒๗๘ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๕๑ มาตรา ๓๕๒ มาตรา ๓๕๓ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง มาตรา ๓๕๔ มาตรา ๓๖๑ มาตรา ๓๖๒ มาตรา ๓๖๓ และมาตรา ๓๖๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ ให้ถือว่าผู้ซื้อเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา และลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยในอสังหาริมทรัพย์นั้นเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษิตามบทบัญญัติดังกล่าว”

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขออนุญาตบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน เป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อยู่อาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์นั้น เกินสมควร กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สิน ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดของกรมบังคับคดี เมื่อผู้ซื้อได้ชำระราคาต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีครบถ้วนและได้จดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวแล้ว หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาและบริวารยังไม่ออกจากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว

ผู้ซื้อสามารถร้องขอต่อศาลในคดีเดิมเพื่อขอให้ศาลมีหมายบังคับคดี ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีขับไล่ลูกหนี้ ตามคำพิพากษาและบริวารออกจากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว โดยไม่ต้องฟ้องเป็นคดีใหม่ หากลูกหนี้ ตามคำพิพากษาและบริวารยังไม่ออกจากอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว เมื่อศาลมีหมายบังคับคดีแล้วผู้ซื้อ อสังหาริมทรัพย์สามารถยื่นคำร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีรายงานศาลขอให้ออกหมายจับลูกหนี้ ตามคำพิพากษาและบริวารที่ยังคงอาศัยอยู่ในอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวได้ โดยกรณีที่จะเข้าสู่กระบวนการ บังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ นั้น เป็นกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษา ถึงที่สุดว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์และไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา จึงต้องมีการบังคับคดีนำทรัพย์สิน ออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระแก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อให้เจ้าหนี้ได้รับชำระหนี้คืน และทำให้ผู้ซื้อ ทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดมีสิทธิเข้าอาศัยอยู่ในทรัพย์สินที่ตนซื้อจากการขายทอดตลาดนั้นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการบังคับคดีตามคำพิพากษามาตามบทบัญญัติดังกล่าวเป็นการบังคับคดีตามคำพิพากษา ที่ถึงที่สุดแล้วว่า จำเลยเป็นหนี้โจทก์และไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา มิใช่การเกิดข้อพิพาททางแพ่งขึ้นใหม่ เป็นอีกคดีหนึ่งที่ต้องพิจารณาคดีจนศาลมีคำพิพากษาและออกคำบังคับอีกครั้ง นอกจากนี้ หากบุคคลภายนอกที่อยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์เห็นว่าตนมิใช่บริวารของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา บทบัญญัติแห่งมาตรานี้ก็มิได้ตัดสิทธิบุคคลภายนอกที่อยู่อาศัยหรือครอบครอง อสังหาริมทรัพย์นั้นซึ่งอ้างว่าตนมิใช่บริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา สามารถยื่นคำร้องต่อศาลแสดงว่า ตนมีสิทธิหรืออำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๕๔ และมาตรา ๓๖๑ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ที่บัญญัติให้ผู้ซื้อ อสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขอออกคำบังคับ ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ก่อนเป็นไปตามหลักความได้ สดส่วน ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง

ส่วนข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ เป็นบทบัญญัติ ที่ให้อำนาจผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขอออกคำบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน เป็นการกระทบต่อเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สิน ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติรับรองเสรีภาพในเคหสถานของบุคคล พร้อมทั้งกำหนดเงื่อนไขที่เป็นข้อยกเว้นไว้

การค้นเคหสถานหรือที่รโหฐานต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่น และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๗ ได้บัญญัติรับรองสิทธิในทรัพย์สินและการสืบมรดก รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์และค่าทดแทนไว้ โดยบุคคลที่สามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพเช่นว่านั้น และได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญจะต้องเป็นผู้ที่มีกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์หรือสามารถแสดงว่าตน มีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้น การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ให้อำนาจผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับ คดีได้ทันที โดยไม่ต้องขออนุญาตบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ออกไป จากอสังหาริมทรัพย์ก่อนนั้น เนื่องจากได้มีคำพิพากษาของศาลถึงที่สุดแล้วว่าจำเลยเป็นหนี้โจทก์ และไม่ชำระหนี้ตามคำพิพากษา จึงต้องบังคับคดีนำทรัพย์สินออกขายทอดตลาดเพื่อนำเงินมาชำระ แก่เจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ทั้งนี้ เมื่อมีการบังคับคดีโดยการขายทอดตลาดจนผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์ จากการขายทอดตลาดได้ชำระราคาครบถ้วนแล้ว กรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์นั้นย่อมตกเป็นของผู้ซื้อ อสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาด จำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ตามคำพิพากษามีได้เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ ในอสังหาริมทรัพย์นั้นอีกต่อไป จำเลยจึงมิได้รับความคุ้มครองในการยกบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพื่อใช้สิทธิทางศาลหรือยกเป็นข้อต่อสู้คดีในศาลว่าตนถูกละเมิดเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิในทรัพย์สินได้ ประกอบกับในระหว่างพิจารณาคดีของศาล หากจำเลยต้องการปกป้องเสรีภาพในเคหสถานและสิทธิ ในทรัพย์สินของตน จำเลยต้องชำระหนี้ตามคำพิพากษาแก่โจทก์เพื่อรักษาไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว นอกจากนี้ หากบุคคลภายนอกที่อยู่อาศัยหรือครอบครองอสังหาริมทรัพย์เห็นว่าตนมิใช่บริวารของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา ก็สามารถยื่นคำร้องต่อศาลแสดงว่าตนมีสิทธิหรืออำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือ ครอบครองอสังหาริมทรัพย์นั้นได้ โดยกฎหมายเปิดโอกาสให้จำเลยและบุคคลภายนอกที่อยู่อาศัยหรือ ครอบครองอสังหาริมทรัพย์สามารถต่อสู้คดีกับโจทก์เพื่อปกป้องสิทธิหรือเสรีภาพของตนอย่างเต็มที่ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๒๒ ถึงมาตรา ๓๒๕ และมาตรา ๓๕๔ ดังนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ที่บัญญัติให้ผู้ซื้ออสังหาริมทรัพย์จากการขายทอดตลาดขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีได้ทันที โดยไม่ต้องขออนุญาตบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารที่อาศัยอยู่ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ก่อน จึงไม่กระทบต่อเสรีภาพในเคหสถาน ไม่กระทบต่อสิทธิในทรัพย์สิน ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

ส. งาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๓๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๗ วรรคหนึ่ง

(นายสุเมธ รอยกุลเจริญ)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ